

EVROPSKA CENTRALNA BANKA
BANČNI NADZOR

Vodnik ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP)

Osnutek

BANKENTOEZICHT

Marec 2018

BANKTILSYN BANKU UZRAUDŽĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Kazalo

1	Uvod	2
1.1	Namen	3
1.2	Obseg uporabe in sorazmernost	4
2	Načela	5
	Prvo načelo – Upravljalni organ je odgovoren za dobro upravljanje procesa ICAAP	5
	Drugo načelo – ICAAP je sestavni del splošnega okvira upravljanja institucije	7
	Tretje načelo – ICAAP je temeljnega pomena za kontinuiteto institucije, saj zagotavlja kapitalsko ustreznost z različnih perspektiv	11
	Četrto načelo – V ICAAP se ugotovijo in upoštevajo vsa pomembna tveganja	22
	Peto načelo – Notranji kapital je visoke kakovosti in jasno opredeljen	26
	Šesto načelo – Metodologije za kvantifikacijo tveganj v procesu ICAAP so ustrezne, enotne in neodvisno validirane	29
	Sedmo načelo – Cilj rednega stresnega testiranja je zagotoviti kapitalsko ustreznost v neugodnih razmerah	33
3	Glosar	36
	Kratice	40

1 Uvod

1. Finančni šoki so pogosto globlji in močnejši, kot bi bili sicer, ker v bančnem sektorju ni dovolj in zadosti kakovostnega kapitala. Tako je bilo tudi v nedavni finančni krizi, ko so morale banke svojo kapitalsko osnovo dograjevati prav v času, ko je bilo to najtežje. Obenem zaradi pomanjkljivosti pri ugotavljanju in ocenjevanju tveganj v bankah mnoga tveganja niso bila ustrezno pokrita z zadostno količino kapitala.¹ Zato je izjemnega pomena, da se od kreditnih institucij zahteva, da povečajo svojo odpornost v obdobjih pretresov in izboljšajo notranji proces ocenjevanja kapitalne ustreznosti (ICAAP) v prihodnjih obdobjih, kar zajema tudi celovito stresno testiranje in načrtovanje kapitala.
2. Iz tega sledi, da ima proces ICAAP ključno vlogo pri upravljanju tveganj v kreditnih institucijah. Kar zadeva pomembne institucije s sedežem na območju, na katerem velja enotni mehanizem nadzora (EMN), ECB pričakuje, da bodo v skladu z določili člena 73 uredbe o kapitalnih zahtevah IV (CRD IV)² izvajale ICAAP, ki je previden in konservativen.³ Po mnenju ECB podaja zanesljiv, učinkovit in celovit ICAAP jasno oceno tveganj za kapital in vsebuje dobro strukturirane procese za ravnanje s tveganji in eskalacijo tveganj, temelječe na dobro premišljeni in temeljiti strategiji glede tveganj, ki se prevaja v učinkovit sistem za omejevanje tveganj.
3. Po mnenju ECB temelji zanesljiv, učinkovit in celovit ICAAP na dveh stebrih, imenovanih ekonomska perspektiva in normativna perspektiva. Pričakuje se, da se ti dve perspektivi medsebojno dopolnjujeta in da se med njima izmenjujejo informacije.
4. ICAAP je hkrati tudi pomemben vir vhodnih podatkov v procesu nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP), ki ga izvaja EMN. Rezultati ICAAP se namreč v okviru SREP upoštevajo v ocenah poslovnih modelov, notranjega upravljanja in vodenja, splošnega sistema upravljanja tveganj, v oceni obvladovanja s kapitalom povezanih tveganj ter v procesu določanja kapitala v okviru drugega stebra.
5. V okviru SREP velja, da dober ICAAP zmanjšuje negotovost institucije in njenega nadzornika glede tveganj, ki jim je institucija izpostavljena ali bi jim lahko bila izpostavljena, nadzorniku pa daje dodatna zagotovila, da institucija z vzdrževanjem ustrezne ravni kapitala in učinkovitim upravljanjem tveganj ostaja sposobna, da še naprej uspešno posluje. V ta namen mora institucija zagotoviti,

¹ Glej na primer poročilo Baselskega odbora za bančni nadzor skupini G20 (*The Basel Committee's response to the financial crisis: report to the G20*), oktober 2010.

² Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (UL L 176, 27. 6. 2013, str. 338).

³ Člen 73 CRD IV: »Institucije vzpostavijo zanesljive, učinkovite in celovite strategije in procese za redno ocenjevanje in zagotavljanje zneskov, vrst in razdelitve notranjega kapitala, za katerega menijo, da je ustrezen za kritje narave in stopnje tveganj, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene.«

da vnaprej prepoznava vsa pomembna tveganja, jih učinkovito upravlja (z ustrezno kombinacijo kvantifikacije in obvladovanja) in jih krije z zadostnim obsegom kakovostnega kapitala.

1.1 Namen

6. Namen Vodnika ECB o ICAAP (»vodnik«) je zagotoviti transparentnost s tem, da ECB javno predstavi svoje razumevanje zahtev za ICAAP, kot izhajajo iz člena 73 CRD IV. Z vodnikom želi ECB pomagati institucijam, da okrepijo svoj ICAAP, in jih spodbuditi k uporabi najboljših praks. V ta namen podrobno pojasnjuje svoja pričakovanja glede ICAAP, s čimer povečuje enotnost in učinkovitost nadzora.
7. V vodniku je na podlagi določil CRD IV o ICAAP oblikovanih sedem načel, ki se bodo poleg ostalih dejavnikov upoštevala pri oceni ICAAP vsake institucije v okviru procesa SREP. Ta načela se bodo uporabljala tudi v razpravi z vsako posamezno institucijo v okviru nadzorniškega dialoga.
8. Vodnik ne nadomešča ali zamenjuje veljavne zakonodaje, s katero se izvaja člen 73 CRD IV. V primeru razhajanj med vodnikom in veljavno zakonodajo prevlada slednja. Vodnik je zamišljen kot praktično orodje, ki se redno posodablja v skladu z novimi dogajanjem in izkušnjami. Zato se bodo načela in pričakovanja, predstavljena v tem vodniku, s časom nadalje razvijala. V posodobitvah se bodo upoštevala tekoča gibanja v praksi in metodologijah evropskega bančnega nadzora ter dogajanja na področju mednarodne in evropske regulative, kot so denimo nova merodajna tolmačenja relevantnih direktiv in uredb, ki jih bo sprejelo Sodišče Evropske unije.
9. V vodniku se uporablja pristop, ki je utemeljen na načelih, poseben poudarek pa je namenjen izbranim ključnim vidikom z nadzorniške perspektive. Namen vodnika ni zagotoviti popolna navodila o vseh vidikih, ki so relevantni za dober ICAAP. Za izvajanje takega procesa ICAAP, kot je primeren za konkretne okoliščine posamezne institucije, ostaja odgovorna institucija sama. ECB ocenjuje proces ICAAP v vsaki instituciji posebej.
10. Poleg vodnika ter relevantne zakonodaje Unije in držav članic je priporočljivo, da institucije upoštevajo tudi druge publikacije, ki so jih v zvezi z ICAAP objavili Evropski bančni organ (EBA) in mednarodni forumi, kot sta Baselski odbor za bančni nadzor (BCBS) in Odbor za finančno stabilnost (FSB). Nadalje morajo upoštevati tudi vsa z ICAAP povezana priporočila, ki jih dobijo v procesu SREP, denimo priporočila v zvezi z dobrim upravljanjem institucije, upravljanjem tveganj in kontrolami.

1.2 Obseg uporabe in sorazmernost

11. Ta vodnik je relevanten za vse kreditne institucije, ki so razvrščene med pomembne nadzorovane subjekte po členu 2(16) okvirne uredbe o EMN.⁴ Obseg procesa ICAAP je določen s členom 108 CRD IV. To zlasti pomeni, da nadrejene institucije v državi članici in institucije, ki jih obvladuje nadrejeni finančni holding ali nadrejeni mešani finančni holding v državi članici, izpolnjujejo obveznosti glede ICAAP iz člena 73 CRD IV na konsolidirani podlagi oziroma na podlagi konsolidiranega finančnega položaja tega finančnega holdinga ali mešanega finančnega holdinga. Ker člen 73 CRD IV predstavlja zgolj določilo za minimalno poenotenje in ker so ga različne države članice v nacionalno zakonodajo prenesle na različne načine, obstajajo v sodelujočih državah članicah številne različne prakse ICAAP in zahteve za nadzor pomembnih institucij.
12. Načela ICAAP je razvila ECB skupaj s pristojni nacionalnimi organi. Njihov namen je, da z razvojem skupnih metodologij na tem pomembnem področju nadzora zagotovijo visoke nadzorniške standarde.
13. ICAAP je v prvi vrsti interni proces in institucije same ostajajo odgovorne za njegovo sorazmerno in verodostojno izvajanje. V skladu s členom 73 CRD IV mora biti ICAAP sorazmeren z vrsto, obsegom in zapletenostjo dejavnosti zadevne institucije.
14. Načela, razvita v tem vodniku, bodo služila zgolj kot izhodišče v nadzorniškem dialogu s kreditnimi institucijami. Zato jih ne gre razumeti kot celovit pregled vseh vidikov, ki so potrebni za zanesljiv, učinkovit in celovit ICAAP. Institucije morajo same zagotoviti, da je njihov ICAAP zanesljiv, učinkovit in celovit, upoštevajoč naravo, obseg in zapletenost svojih dejavnosti.

---

⁴ Uredba (EU) št. 468/2014 Evropske centralne banke z dne 16. aprila 2014 o vzpostavitvi okvira za sodelovanje znotraj enotnega mehanizma nadzora med Evropsko centralno banko in pristojnimi nacionalnimi organi ter z imenovanimi nacionalnimi organi (okvirna uredba o EMN) (ECB/2014/17) (UL L 141, 14.5.2014, str. 1).

2 Načela

Prvo načelo – Upravljalni organ je odgovoren za dobro upravljanje procesa ICAAP

- (i) Zaradi velikega pomena, ki ga ima ICAAP za institucijo, se pričakuje, da vse njegove ključne elemente odobri upravljalni organ. Upravljalni organ, višje vodstvo in pristojne komisije morajo o procesu ICAAP učinkovito razpravljati in ga preverjati.
- (ii) Pričakuje se, da upravljalni organ vsako leto pripravi oceno kapitalske ustreznosti institucije, ki jo podpre z rezultati procesa ICAAP in ostalimi relevantnimi informacijami. Oceno predstavi v jasni in zgoščeni izjavi, imenovani »izjava o kapitalski ustreznosti«, ki jo mora podpisati.
- (iii) Upravljalni organ je odgovoren za celoten proces ICAAP. Pričakuje se, da odobri okvir upravljanja procesa ICAAP, ki jasno in pregledno določa pristojnosti, pri čemer spoštuje načelo ločitve funkcij. Okvir upravljanja naj vsebuje jasen pristop za redna notranja preverjanja in validacijo procesa ICAAP.

Upravljalni organ odobri ključne elemente procesa ICAAP

15. Od upravljalnega organa se pričakuje, da pripravi in podpiše izjavo o kapitalski ustreznosti ter odobri ključne elemente procesa ICAAP, na primer:
  - okvir upravljanja;
  - zahteve glede notranje dokumentacije;
  - nabor zajetih subjektov, proces ugotavljanja tveganj, interni popis tveganj in taksonomija, ki odraža obseg pomembnih tveganj;
  - metodologije za kvantifikacijo tveganj,⁵ vključno s temeljnimi predpostavkami in parametri za merjenje tveganj (npr. časovno obdobje, predpostavke glede razpršenosti, stopnje zaupanja in obdobja posedovanja), podprto z zanesljivimi podatki in učinkovitimi sistemi za agregiranje podatkov;
  - metodologije za oceno kapitalske ustreznosti (vključno z okvirom za stresno testiranje in dobro artikulirano opredelitvijo kapitalske ustreznosti).

⁵ Vodnik o ICAAP ne predpisuje, katera metodologija za kvantifikacijo tveganj naj se uporabi. To je podrobneje pojasnjeno v razdelku »Izbira metodologij za kvantifikacijo tveganj« pri šestem načelu.

17. Upravljalni organ obsega nadzorno funkcijo in upravljalno funkcijo, ki ju lahko opravlja en sam ali pa dva ločena organa. Katera funkcija mora odobriti posamezne ključne elemente procesa ICAAP, je odvisno od tega, kako je organizirano notranje upravljanje institucije, kar bo ECB pregledovala v skladu z nacionalno zakonodajo ter v skladu z zakonodajo Unije in smernicami EBA.⁶

Notranji pregled in validacija

18. V skladu s členom 73 CRD IV morajo institucije redno izvajati notranje preglede procesa ICAAP, ki morajo zajeti take kvalitativne kot tudi kvantitativne vidike, kot so na primer uporaba rezultatov ICAAP, okvir za stresno testiranje, proces zajemanja tveganj in agregiranja podatkov.⁷ Pričakuje se, da pregled vključuje tudi sorazmeren proces validacije za uporabljene interne metode kvantifikacije tveganj. V ta namen mora imeti institucija vzpostavljene ustrezne politike in procese za notranje preglede.
19. ECB pričakuje, da institucija vzpostavi in določi postopek, ki zagotavlja, da se ICAAP proaktivno prilagaja vsem pomembnim spremembam, ki se zgodijo, kot so vstop na nove trge ali uvedba novih storitev in produktov ter spremembe v strukturi skupine ali finančnega konglomerata.
20. Pričakuje se, da rezultate in predpostavke ICAAP institucija preverja s povratnim testiranjem in merjenjem uspešnosti modelov, pri čemer so zajeti elementi, kot so načrtovanje kapitala, scenariji in kvantifikacija tveganj.

Izjava o kapitalski ustreznosti

21. V izjavi o kapitalski ustreznosti upravljalni organ predstavi svojo oceno kapitalske ustreznosti institucije in glavne argumente zanjo ter v podporo navede relevantne informacije, vključno z rezultati procesa ICAAP. Po mnenju ECB mora biti iz izjave razvidno, da upravljalni organ dobro razume kapitalsko ustreznost institucije, glavne dejavnike, ki vplivajo nanjo, in ranljivosti, glavne vhodne in izhodne podatke v procesu ICAAP, parametre in procese, na katerih temelji ICAAP, ter usklajenost procesa ICAAP s strateškimi načrti institucije.
22. Pričakuje se, da institucija sama v skladu z nacionalnimi predpisi ter relevantnimi bonitetnimi zahtevami in smernicami določi, kdo je pristojen za podpis izjave v imenu upravljalnega organa.⁸

⁶ Glej uvodno izjavo 56 in člene 3(1)(7) do (9) CRD IV ter naslov II Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁷ Notranje preglede procesa ICAAP naj v skladu s svojo vlogo in pristojnostmi celovito izvajajo tri obrambne črte, ki zajemajo poslovne dejavnosti in neodvisne notranje kontrolne funkcije (upravljanje tveganj, skladnost poslovanja in notranja revizija).

⁸ Smernice EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11) podrobneje opisujejo razdelitev nalog in pristojnosti med nadzorno in upravljalno funkcijo upravljalnega organa.

Drugo načelo – ICAAP je sestavni del splošnega okvira upravljanja institucije

- (i) V skladu s členom 73 CRD IV se od institucije pričakuje, da ima zanesljivo, učinkovito in celovito strategijo in procese za ocenjevanje in vzdrževanje kapitala, ki je po njeni oceni ustrezen za kritje narave in stopnje tveganj, katerim je ali bi jim lahko bila izpostavljena.
- (ii) Poleg ustreznega kvantitativnega okvira za ocenjevanje kapitalne ustreznosti je potreben tudi kvalitativni okvir, ki zagotavlja, da se kapitalna ustreznost aktivno upravlja. V tem okviru mora institucija spremljati kazalnike kapitalne ustreznosti, da bi pravočasno odkrila in preučila morebitne grožnje, oblikovala praktične zaključke in izvedla preventivne ukrepe, s katerimi bi zagotovila, da tako regulativni kapital kot tudi notranji kapital ostaneta ustrezna.⁹
- (iii) Pričakuje se, da so kvalitativni in kvantitativni vidiki procesa ICAAP skladni drug z drugim ter s poslovno strategijo institucije in njeno nagnjenostjo k tveganju. ICAAP mora biti vključen v procese poslovanja, odločanja in upravljanja tveganj v instituciji. Pričakuje se, da je v celotni skupini notranje skladen in koherenten.
- (iv) Pričakuje se, da institucija vzdržuje zanesljivo in učinkovito splošno arhitekturo ICAAP ter dokumentacijo o povezavah med različnimi elementi procesa ICAAP in o integraciji tega procesa v splošni okvir upravljanja institucije.
- (v) Pričakuje se, da ICAAP podpira strateško odločanje, hkrati pa na operativni ravni zagotavlja, da institucija trajno vzdržuje zadostno raven kapitalizacije. S tem prispeva k doseganju ustreznega razmerja med tveganji in nagradami. Vse metode in procesi, ki jih institucija v okviru operativnega ali strateškega upravljanja kapitalne ustreznosti uporablja za uravnavanje svoje kapitalne ustreznosti, morajo biti odobreni, natančno pregledani in pravilno vključeni v proces ICAAP in njegovo dokumentacijo.

ICAAP kot sestavni del okvira upravljanja institucije

- 23. Da bi institucija lahko pravilno ocenila, koliko kapitala potrebuje za kritje svojih tveganj, in redno vzdrževala to raven kapitala,¹⁰ se pričakuje, da ima vzpostavljene notranje procese in ureditve, s katerimi se kvantitativna analiza tveganj, kot je izražena v ICAAP, upošteva v vseh pomembnih poslovnih dejavnostih in odločitvah.
- 24. To lahko dosega na primer s tem, da ICAAP uporablja v procesu strateškega načrtovanja na ravni skupine, pri spremljanju kazalnikov kapitalne ustreznosti, da bi pravočasno odkrila in preučila morebitne grožnje, pri sprejemanju praktičnih zaključkov in preventivnih ukrepov, pri razporejanju kapitala in

⁹ Za opis koncepta notranjega kapitala glej peto načelo.

¹⁰ Splošna pričakovanja glede kvantitativnega dela ICAAP so predstavljena pri tretjem načelu.

rednem zagotavljanju učinkovitosti okvira nagnjenosti k prevzemanju tveganj (RAF). Pričakuje se, da tveganju prilagojene kazalnike uspešnosti iz procesa ICAAP uporablja v procesu odločanja, na primer pri določanju variabilnih prejemkov ali v razpravah o poslovanju in tveganjih na vseh ravneh v instituciji, med drugim na sejah komisije za upravljanje bilance, komisije za tveganja in uprave.

Splošna arhitektura ICAAP

25. Upravljalni organ je odgovoren za vzdrževanje zanesljive in učinkovite splošne arhitekture ICAAP. Zagotavljati mora, da so različni elementi medsebojno skladni in da je ICAAP integriran v splošni okvir upravljanja institucije. Pričakuje se, da ima institucija jasno predstavo o tem, kako so ti elementi konsistentno integrirani v učinkovit skupni proces, tako da lahko ves čas vzdržuje kapitalsko ustreznost.
26. V ta namen se pričakuje, da dokumentacija ICAAP vsebuje opis splošne arhitekture ICAAP, ki denimo vključuje pregled glavnih elementov in njihove medsebojne povezanosti ter pregled vključenosti ICAAP v druge procese in uporabe njegovih rezultatov v instituciji. V opisu arhitekture naj bo pojasnjeno, kakšna je osnovna struktura procesa ICAAP, kako se njegovi rezultati uporabljajo pri sprejemanju odločitev in kakšne so povezave npr. med poslovno strategijo in strategijo glede tveganj, kapitalskimi načrti, procesi ugotavljanja tveganj, izjavo o nagnjenosti k prevzemanju tveganj, sistemi limitov, metodologijami za kvantifikacijo tveganj, programom stresnega testiranja in poročanjem vodstvu.

Poročanje vodstvu

27. ICAAP je proces, ki se izvaja ves čas. Pričakuje se, da institucije rezultate ICAAP (npr. pomembna gibanja tveganj, ključnih kazalnikov itd.) v primernih časovnih razmikih vključijo v notranje poročanje vodstvu. Poročanje naj bo vsaj četrtletno, vendar pa je odvisno od velikosti, kompleksnosti, poslovnega modela in vrste tveganj institucije lahko tudi pogostejše, da se zagotovi pravočasno ukrepanje.
28. Pričakuje se, da potrjeni rezultati ICAAP glede kvantifikacije tveganj in razporejanja kapitala postanejo ključna referenčna vrednost za merjenje uspešnosti in cilj, po katerem se merijo finančni in drugi rezultati vsakega oddelka (ki sprejema tveganje). V podporo naj institucija izvaja zanesljiv okvir upravljanja in arhitekturo ICAAP, kot je opisano pri prvem načelu.

ICAAP in okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj

29. Pričakuje se, da okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj (RAF) formalizira interakcijo med RAF in drugimi strateškimi procesi, kot so ICAAP, ILAAP, načrt sanacije in okvir prejemkov, v skladu z nadzorniško izjavo EMN o upravljanju in vodenju ter o nagnjenosti k prevzemanju tveganj.¹¹ Dobro sestavljen okvir RAF, izražen v izjavi o nagnjenosti k prevzemanju tveganj, je sestavni del arhitekture ICAAP in temeljni kamen za dobro upravljanje tveganj in kapitala.
30. V izjavi o nagnjenosti k prevzemanju tveganj naj institucija izrazi jasno in nedvoumno stališče o svojih tveganjih ter navede predvidene ukrepe v zvezi z njimi, ki morajo biti usklajeni z njeno poslovno strategijo. Predvsem morajo biti v izjavi navedeni razlogi za sprejemanje določenih vrst tveganj, produktov ali regij oziroma za izogibanje tem tveganjem, produktom ali regijam.
31. Pričakuje se, da bo celoten profil tveganosti institucije v končni fazi odvisen od okvira RAF za celotno skupino in od njegovega izvajanja. Poleg tega je RAF temeljni element pri oblikovanju in izvajanju strategije institucije. Okvir strukturno povezuje sprejeta tveganja s kapitalsko ustreznostjo institucije in z njenimi strateškimi cilji. V njem mora institucija določiti in upoštevati svoje upravljalvske blažilnike.
32. Pričakuje se, da institucija jasno izrazi, kako ICAAP podpira izvajanje in spremljanje njene strategije in nagnjenosti k prevzemanju tveganj ter kako ji to omogoča, da spoštuje dogovorjene omejitve tveganj, določene v izjavi o nagnjenosti k prevzemanju tveganj. Da bi lahko učinkoviteje in zanesljiveje upravljala tveganja, naj institucija uporabi rezultate ICAAP, ko vzpostavlja sistem spremljanja in poročanja tveganj ter ustrezno podroben sistem limitov (vključno s postopki eskalacije). Ta sistem določa omejitve npr. za posamezna tveganja, podtveganja, subjekte in poslovna področja ter s tem podpira izjavo o nagnjenosti k prevzemanju tveganj skupine.

Usklajenost med ICAAP in sanacijskim načrtom

33. Namen sanacijskega načrta je zagotoviti preživetje institucije v obdobjih pretresov, ki ogrožajo njeno rentabilnost. Ker nezadostna kapitalizacija predstavlja eno največjih groženj za njeno kontinuiteto in rentabilnost, obstaja naravna povezava med procesom ICAAP, ki podpira kontinuirano delovanje s stališča kapitala, in načrtom sanacije, katerega namen je ponovno zagotoviti rentabilnost, ko institucija zaide v težave. Skladno s tem se pričakuje, da institucija zagotovi skladnost in povezanost med svojim procesom ICAAP in načrtovanjem sanacije, ko gre za signale zgodnjega opozarjanja, kazalnike, postopke eskalacije po prekoračenju teh pragov in možne upravljalvske

---

¹¹ Glej tudi dokument enotnega mehanizma nadzora »Nadzorniška izjava o upravljanju in vodenju ter o nagnjenosti k prevzemanju tveganj«, ECB, junij 2016.

ukrepe.¹² Poleg tega naj morebitne upravljavske ukrepe v procesu ICAAP sproti evidentira v načrtu sanacije, in obratno, tako da so vedno na voljo najnovejše informacije.

Skladnost in povezanost v celotni skupini

34. Pričakuje se, da ICAAP zagotavlja kapitalsko ustreznost na relevantni ravni konsolidacije in za relevantne subjekte v skupini, kot zahteva člen 108 CRD IV. Da bi bilo mogoče učinkovito oceniti in vzdrževati kapitalsko ustreznost v vseh subjektih, se pričakuje, da so strategije in procesi upravljanja tveganj, postopki odločanja ter metodologije in predpostavke pri kvantifikaciji kapitala medsebojno skladni v vseh zajetih subjektih. Poleg tega se pričakuje, da institucija konservativno in previdno oceni možne ovire za prenosljivost kapitala znotraj skupine in jih upošteva v procesu ICAAP.

---

¹² Vendar pa so v primeru razlik v načelih, na katerih temeljita ICAAP in načrtovanje sanacije, predvideni upravljavski ukrepi lahko drugačni.

Tretje načelo – ICAAP je temeljnega pomena za kontinuiteto institucije, saj zagotavlja kapitalsko ustreznost z različnih perspektiv

- (i) ICAAP ima z vzdrževanjem ustrezne kapitalizacije ključno vlogo pri zagotavljanju kontinuitete institucije. Da bi lahko opravljal to vlogo, se od institucije pričakuje, da izvaja sorazmeren ICAAP, ki je previden in konservativen ter povezuje dve komplementarni notranji perspektivi.
- (ii) Pričakuje se, da institucija izvaja normativno perspektivo, ki je večletna ocena sposobnosti institucije, da v srednjeročnem obdobju izpolnjuje s kapitalom povezane regulativne in nadzorniške zahteve in obveznosti ter obvladuje druge zunanje finančne omejitve. To obsega oceno verodostojnega osnovnega scenarija in ustreznih, za institucijo specifičnih neugodnih scenarijev, ki so izraženi v večletnem kapitalskem načrtu in skladni s splošnimi cilji v načrtih institucije.
- (iii) Pričakuje se, da normativno perspektivo dopolnjuje ekonomska perspektiva, pri kateri institucija ugotovi in kvantificira vsa pomembna tveganja, ki lahko povzročijo ekonomske izgube in izčrpajo notranji kapital. V skladu s to ekonomsko perspektivo institucija zagotovi, da so njena tveganja ustrezno pokrita z notranjim kapitalom, kot je določila v svojem konceptu ustreznega notranjega kapitala.
- (iv) Pričakuje se, da se obe perspektivi vzajemno dopolnjujeta in sta integrirani v vse pomembne poslovne dejavnosti, kot je opisano pri drugem načelu.

Cilj: prispevati h kontinuiteti institucije

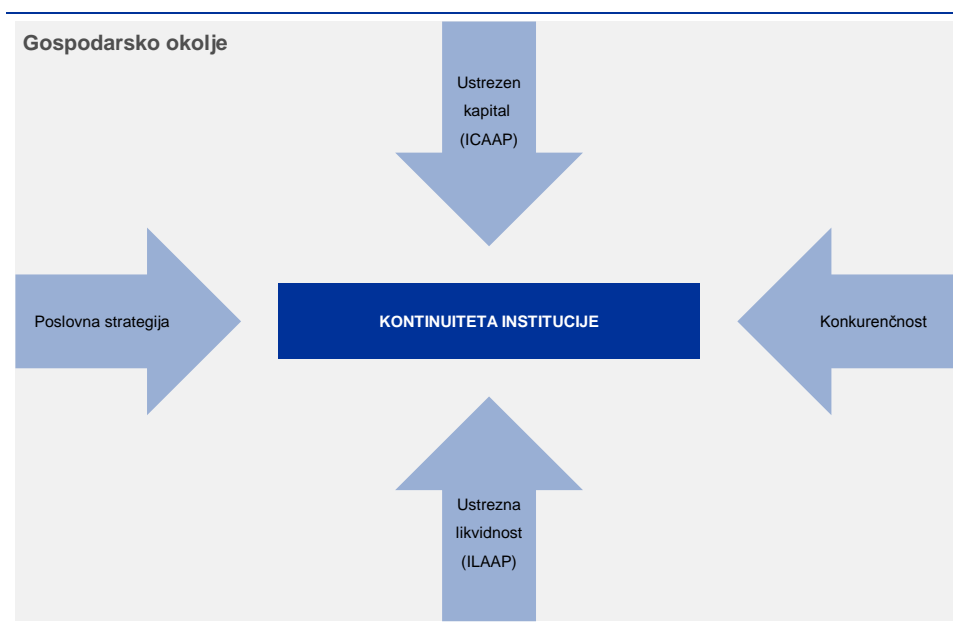
- 35. Cilj ICAAP je, da h kontinuiteti institucije z vidika kapitala prispeva s tem, da zagotavlja zadostno raven kapitala, tako da lahko institucija tudi v daljših obdobjih neugodnih gibanj nosi svoja tveganja, absorbira izgube in vzdržno izvaja svojo strategijo. Institucija naj ta cilj kontinuitete izrazi v svojem okviru nagnjenosti k tveganjem (kot je opredeljeno pri drugem načelu) in uporablja okvir ICAAP, da bi lahko ponovno ocenila svojo nagnjenost k prevzemanju tveganj in tolerančne prage glede na splošne kapitalске omejitve, ki obstajajo za institucijo, pri čemer upošteva svoj profil tveganosti in ranljivosti.
- 36. V okviru teh kapitalskih omejitev se pričakuje, da institucija oceni svoje kapitalске potrebe in določi upravljalvske blažilnike nad regulativnim in nadzorniškimi minimumom¹³ ter nad notranjim kapitalom, ki je potreben, da vzdržno izvaja svojo strategijo. Pri določanju zadostne velikosti upravljalvskih blažilnikov za srednjeročno obdobje naj institucija med drugim upošteva

¹³ Koncept upravljalvskega blažilnika v bistvu ne določa novih minimalnih kapitalskih zahtev nad obstoječimi zakonsko določenimi minimumi. Čeprav se na splošno pričakuje, da bo upravljalvski blažilnik večji od nič, lahko institucija teoretično vztraja, da bi ji odvisno od vrste ocenjenega scenarija tudi upravljalvski blažilnik, ki je enak nič, dopuščal, da vzdržno izvaja svoj poslovni model.

pričakovanja trgov, vlagateljev in nasprotnih strank, možne omejitve pri razdelitvi v skladu z maksimalnim zneskom za razdelitev (MDA) in odvisnost poslovnega modela od zmožnosti institucije, da izplačuje bonuse, dividende in plačila iz naslova instrumentov dodatnega temeljnega kapitala (AT1) ipd. Poleg teh zunanjih omejitev naj institucija v upravljavskih blažilnikih upošteva tudi druge dejavnike, denimo negotovosti v projekcijah kapitalskih količnikov in možna nihanja, ki izhajajo iz te negotovosti, pri tem pa upošteva tudi nagnjenost institucije k tveganju in dopušča nekaj prožnosti v poslovnih odločitvah.

Slika 1

ICAAP prispeva h kontinuiteti institucije

Vrednosti in dimenzije so zgolj ilustrativne.

Normativna perspektiva

37. Normativna perspektiva je večletna ocena sposobnosti institucije, da v srednjeročnem obdobju izpolnjuje s kapitalom povezane kvantitativne regulativne in nadzorniške zahteve in obveznosti ter trajno obvladuje druge zunanje finančne omejitve.
38. Pričakuje se, da institucija poleg zahtev glede količnika finančnega vzvoda, velike izpostavljenosti in minimalne zahteve glede kapitala in kvalificiranih obveznosti (MREL) upošteva predvsem kapitalske zahteve iz prvega in drugega stebra, okvir za blažilnike po CRD IV in kapitalske napotke iz drugega stebra, kot je prikazano na sliki 2.
39. Pričakuje se, da normativna perspektiva upošteva vsa pomembna tveganja, ki v obdobju načrtovanja vplivajo na relevantne regulativne količnike, kot sta obseg kapitala in izpostavljenost tveganjem. Zato kljub dejstvu, da so njeni rezultati izraženi v regulativnih merilih, normativna perspektiva ni omejena na tveganja iz

prvega stebra, ki so priznana v zahtevah za regulativni kapital. Pričakuje se, da institucija pri ocenjevanju svoje kapitalske ustreznosti po normativni perspektivi upošteva vsa relevantna tveganja, ki jih je kvantificirala v ekonomski perspektivi, in oceni, v kolikšni meri se ta tveganja v obdobju načrtovanja glede na uporabljene scenarije lahko uresničijo.

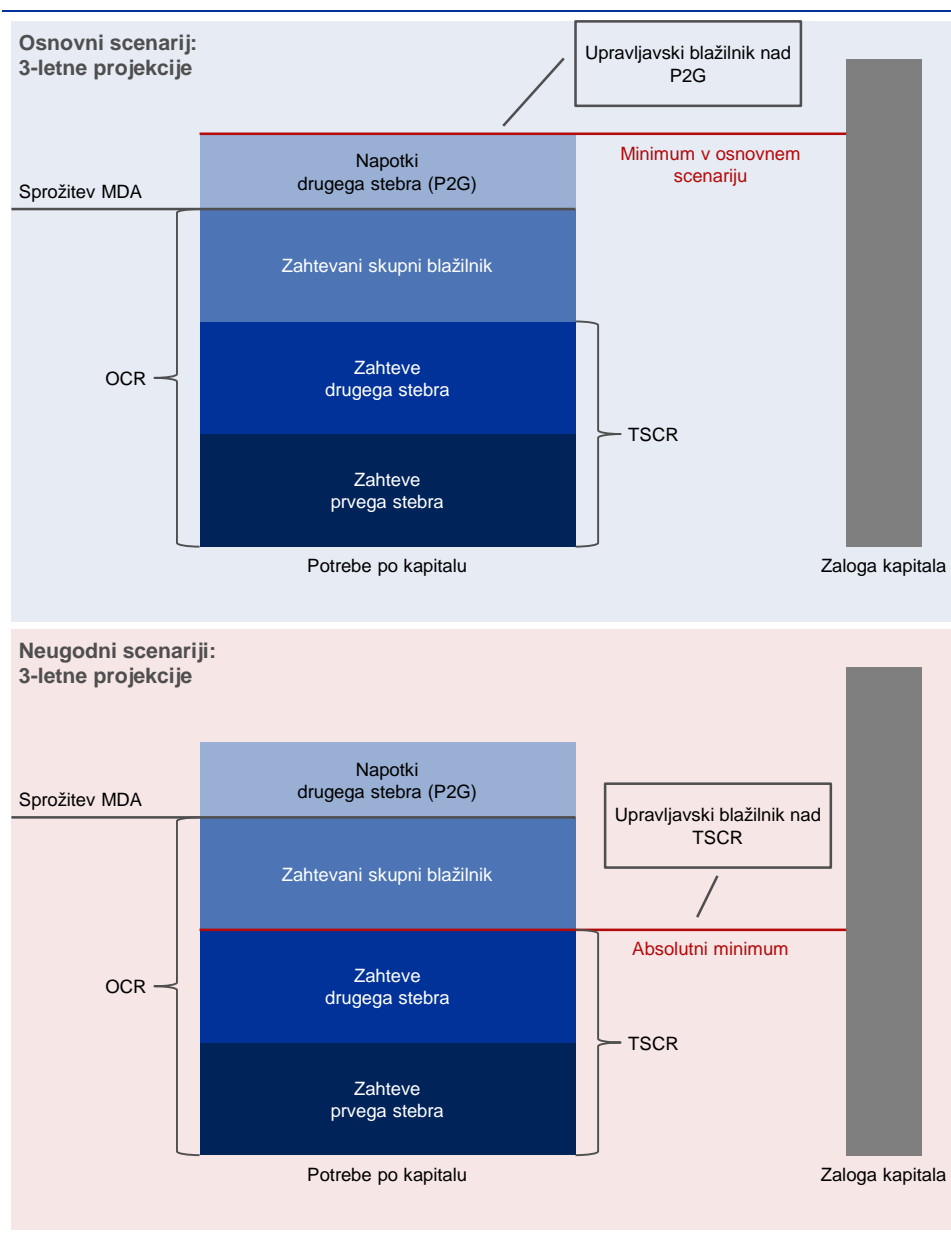
40. Pričakuje se, da institucija vzdržuje zanesljiv kapitalski načrt, ki ga redno posodablja in je združljiv z njeno strategijo, nagnjenostjo k prevzemanju tveganj in razpoložljivim kapitalom. Kapitalski načrt naj vsebuje osnovni in neugodne scenarije in zajema vsaj triletno prihodnje obdobje. Institucija mora upoštevati tudi učinke prihodnjih sprememb na pravnem, regulativnem in računovodskem področju¹⁴ ter sprejeti poučeno in premišljeno odločitev o tem, kako jih bo upoštevala pri načrtovanju kapitala.

---

¹⁴ Odvisno od verjetnosti in možnega vpliva posameznih sprememb lahko institucija uporabi različne rešitve. Na primer, nekatere spremembe se morda zdijo zelo malo verjetne, vendar bi imele tako velik vpliv na institucijo, da mora ta pripraviti ukrepe, ki bi jih sprejela v izrednih razmerah. Druge, bolj verjetne regulativne spremembe, pa mora zajeti v kapitalskem načrtu samem. Nedavni primeri nove regulative so mednarodni standard računovodskega poročanja 9 (MSRP 9), direktiva o sanaciji in reševanju bank (BRRD) in standardizirani pristop za kreditno tveganje nasprotne stranke (SA-CCR).

Slika 2

Upravljavski blažilniki in druge kapitalske omejitve v normativni perspektivi

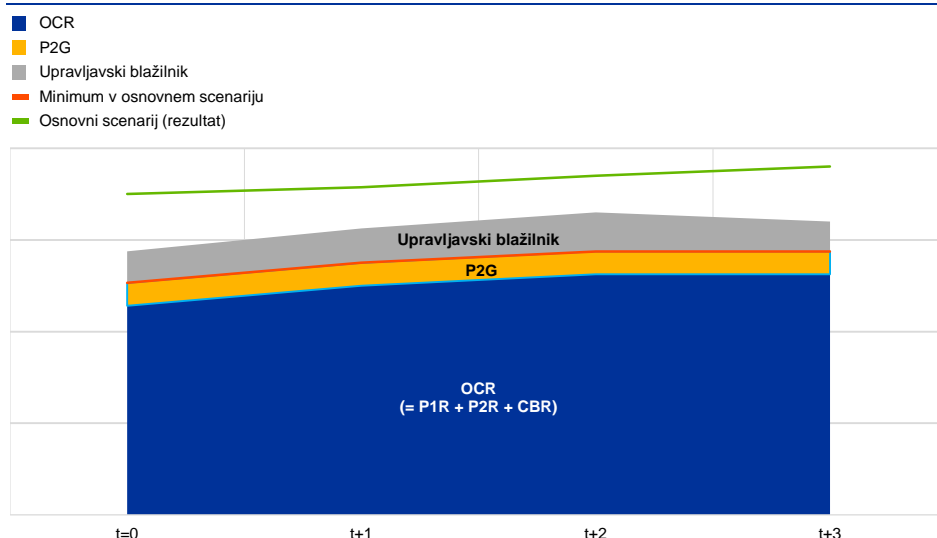
Vrednosti in dimenzije so zgolj za ilustracijo.

41. Pričakuje se, da institucija pri obravnavi nestresnih scenarijev, vključno z osnovnimi projekcijami v kapitalskih načrtih, poleg skupne kapitalske zahteve SREP (TSCR) upošteva tudi kombinirano zahtevo za blažilnike (CBR), tj. celotno kapitalsko zahtevo (OCR) in napotke iz drugega stebra (P2G). Te dejavnike mora institucija upoštevati, da bi določila ustrezno velikost upravljavskih blažilnikov in izvajala kapitalske načrte, ki ji omogočajo, da izpolni $OCR + P2G$ v srednjeročnem obdobju v razmerah pričakovanega osnovnega scenarija (za ilustracijo glej sliko 3).

Slika 3

Osnovna projekcija kapitalskega količnika v normativni perspektivi

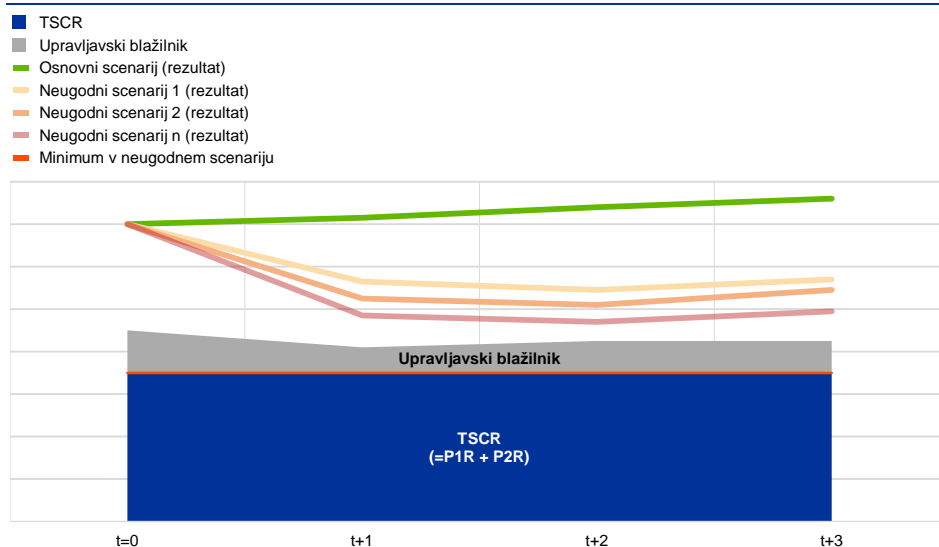
Vrednosti in dimenzije so zgolj za ilustracijo.

42. Od institucije se pričakuje, da si prizadeva izpolnjevati svoj TSCR ves čas, tudi v daljših obdobjih stresnih razmer, v katerih se navadni lastniški temeljni kapital (CET 1) močno zmanjša. V dovolj neugodnih scenarijih¹⁵ je sprejemljivo, da institucija morda ne bo mogla izpolniti zahtev glede P2G in kombiniranega blažilnika. Vseeno se pričakuje, da poleg TSCR določi tudi ustrezne upravljavske blažilnike, ki upoštevajo navedeno, in te upravljavske blažilnike uvede v kapitalske načrte, kar bi ji omogočilo, da ostane nad svojim TSCR in srednjeročno celo v neugodnih razmerah izpolni npr. tržna pričakovanja (za ilustracijo glej sliko 4).
43. Če institucija v kapitalskem načrtu predpostavi upravljavske ukrepe, naj oceni tudi njihovo izvedljivost in pričakovane učinke po različnih scenarijih ter je transparentna glede kvantitativnega vpliva vsakega ukrepa na vrednosti v projekcijah. Kjer je relevantno, naj bodo predpostavke skladne z načrtom sanacije.

¹⁵ Zaostrenost neugodnih scenarijev je podrobneje obravnavana pri sedmem načelu.

Slika 4

Neugodne projekcije kapitalnega količnika v normativni perspektivi

Vrednosti in dimenzije so zgolj ilustrativne.

Ekonomska perspektiva

44. Od institucije se pričakuje, da svojo kapitalno ustreznost upravlja z ekonomske perspektive tako, da zagotavlja ustrezno pokritost svojih tveganj z notranjim kapitalom, pri čemer upošteva pričakovanja, opisana pri petem načelu. Ekonomska kapitalna ustreznost zahteva, da je notranji kapital institucije dovolj velik, da pokriva njena tveganja in trajno podpira njeno strategijo. Pri tej perspektivi se od institucije pričakuje, da bo pokrila celoten sklop tveganj, ki bi lahko pomembno vplivala na stanje njenega kapitala, pri čemer mora za svoja kratkoročna sredstva, obveznosti in tveganja upoštevati dejavnike vrednotenja po poštenu vrednosti.¹⁶ Pričakuje se, da institucija upravlja ekonomska tveganja in jih ustrezno oceni v svoji analizi občutljivosti ter pri spremljanju kapitalne ustreznosti.
45. Institucija mora uporabljati lastne procese in metodologije za ugotavljanje in kvantificiranje pričakovanih izgub ter njihovo kritje z notranjim kapitalom (če ti procesi in metodologije niso obravnavani že pri določitvi notranjega kapitala) ter za ugotavljanje in kvantificiranje nepričakovanih izgub, ki bi jih utegnili imeti, upoštevajoč načelo sorazmernosti. Od institucije se pričakuje, da izvaja kvantifikacijo tveganj v trenutnih razmerah kot časovni presek na referenčni datum. To mora dopolnjevati ocena vpliva pomembnih prihodnjih gibanj, ki niso

¹⁶ Koncept ustreznosti ekonomskega kapitala, vključno npr. s konceptom neto sedanje vrednosti, institucija opredeli sama in zanj določi ustrezna merila. Medtem ko se za koncept, na katerem temelji ta perspektiva, pričakuje, da je skladen s konceptom »ekonomske vrednosti«, ki je opisan v Smernicah EBA o upravljanju obrestnega tveganja, ki izhaja iz netrgovalnih dejavnosti (EBA/GL/2015/08) (imenovanem tudi obrestno tveganje v bančni knjigi, IRRBB), ta vodnik ne predpisuje uporabe nobene konkretne metodologije za kvantificiranje tveganj ali notranjega kapitala.

zajeta v oceni trenutnih razmer, npr. možni upravljavski ukrepi, spremembe v zunanjem okolju ipd.¹⁷

46. Institucija naj rezultate ekonomske ocene kapitalne ustreznosti in merila zanjo uporablja v svojem strateškem in operativnem upravljanju ter v pregledih svoje nagnjenosti k tveganju in poslovnih strategij. Poleg tega, da previdno določi notranji kapital¹⁸ in kvantificira tveganja, se pričakuje, da predstavi tudi koncept ekonomske ustreznosti kapitala, ki ji omogoča, da ostaja ekonomsko rentabilna in izvaja svojo strategijo. To vključuje upravljavske procese, ki instituciji omogočajo, da pravočasno ugotovi, kdaj se mora odzvati, da bi odpravila nastajajoče pomanjkljivosti na področju notranjega kapitala, in sprejme učinkovite ukrepe (npr. dokapitalizacija, zmanjšanje tveganja).
47. Ekonomsko kapitalno ustreznost je treba aktivno spremljati in upravljati. V ta namen se od institucije pričakuje, da pripravi in načrtuje postopke in upravljavske ukrepe, ki se sprejmejo v odziv na razmere, ki bi lahko povzročile nezadostno kapitalizacijo.

Slika 5

Upravljavski dejavniki v ekonomski perspektivi

Pomembno je izpostaviti, da grafa ne gre razumeti kot projekcije ekonomske situacije v določenem trenutku. Prikazuje zniževanje ravni ekonomskega kapitala, do katerega lahko pride s časom, če so gibanja bolj ekstremna od običajnih v poslovnem ciklu. Pričakuje se, da ima institucija strategijo za odziv na takšno zniževanje in aktivno upravlja svojo kapitalno ustreznost. Predvsem mora kvantifikacije tveganj in razpoložljivega kapitala upoštevati v projekcijah v normativni perspektivi.

48. Če institucija v gibanju svojega ekonomskega kapitala odkrije izrazit navzdol usmerjen trend, naj pripravi ukrepe za ohranitev ustrezne kapitalizacije, obrne trend ter preuči svojo strategijo in nagnjenost k tveganjem, kot je okvirno prikazano na sliki 5. Skladno s tem se pričakuje, da je takrat, ko njen notranji kapital pade pod ustrezen prag, sposobna sprejeti potrebne ukrepe in pojasniti, kako bo na srednji rok zagotovila kapitalno ustreznost.

¹⁷ Upravljavski ukrepi med drugim zajemajo ukrepe glede kapitala, pridobitve in prodaje poslovnih dejavnosti, spremembe v profilu tveganosti itd.

¹⁸ Pričakovanja v zvezi z notranjim kapitalom so predstavljena pri petem načelu.

Interakcija med ekonomsko in normativno perspektivo

49. V ekonomski perspektivi ekonomska tveganja in izgube takoj in v celotnem obsegu prizadenejo notranji kapital. Zato ekonomska perspektiva daje zelo celovito sliko tveganj.¹⁹ Nekatera od njih, kot tudi tveganja, ki so z njimi povezana, se lahko deloma ali v celoti uresničijo tudi kasneje v normativni perspektivi kot računovodske izgube, zmanjšanje kapitala ali bonitetne rezervacije.
50. Zato se pričakuje, da institucija v normativni perspektivi oceni, v kolikšnem obsegu bi tveganja, ugotovljena in kvantificirana v ekonomski perspektivi, v prihodnosti lahko vplivala na njen kapital in znesek skupne izpostavljenosti tveganju (TREA). Iz tega sledi, da je v projekcijah prihodnje kapitalske pozicije, opravljenih v normativni perspektivi, treba upoštevati informacije iz ocen v ekonomski perspektivi.
51. Konkretnije, treba je upoštevati tveganja in učinke, ki niso nujno razvidni, če se institucija osredotoča samo na računovodski/regulativni/kapitalski okvir, vendar bi se lahko uresničili in v prihodnosti vplivali na regulativni kapital ali znesek skupne izpostavljenosti tveganju.
52. V obratni smeri se pričakuje, da institucija uporablja tudi rezultate iz normativne perspektive kot vir informacij²⁰ za kvantifikacijo tveganj v ekonomski perspektivi in jo prilagodi ali dopolni, če ne uspe ustrezno zajeti tveganj, ki izhajajo iz obravnavanega neugodnega scenarija oz. scenarijev. Iz tega sledi, da se morajo podatki iz normativne perspektive upoštevati v ekonomski perspektivi in obratno.
53. Ker se opredelitve in ravni kapitala, vrste tveganj in njihovi zneski ter količniki minimalne kapitalske ustreznosti med obema perspektivama običajno razlikujejo in ker – s časom in med institucijami – ena perspektiva ni sistematično strožja od druge, je za učinkovito upravljanje tveganj treba izvajati obe perspektivi.²¹

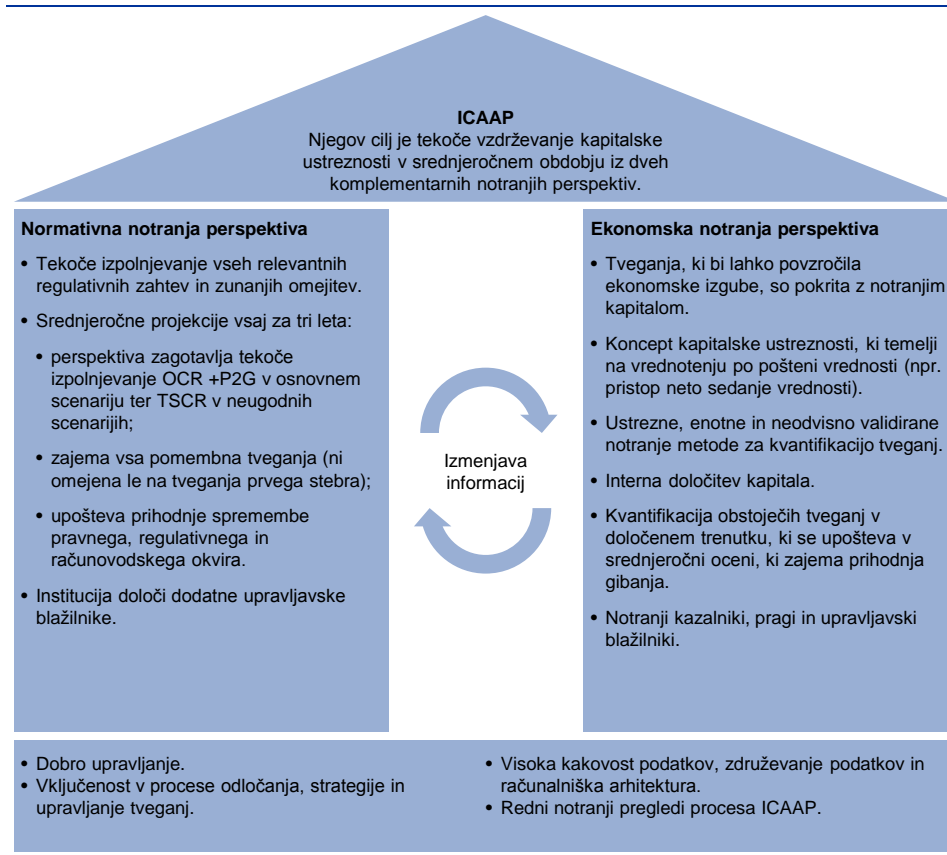
¹⁹ Na primer, negativen vpliv IRRBB na ekonomsko vrednost (tj. sprememba sedanje vrednosti pričakovanih neto denarnih tokov institucije) osvetljuje možne dolgoročne učinke na skupno izpostavljenost institucije. V normativni perspektivi se to tveganje lahko uresniči denimo z zmanjšanjem prihodkov ali s transakcijo v zvezi z danim portfeljem.

²⁰ To je še posebej pomembno za tveganja, ki jih je težje kvantificirati. Prilagoditve kvantifikacije tveganj v ekonomski perspektivi je treba v celoti utemeljiti in dokumentirati.

²¹ Splošni razlog za to je enak, kot je za obrestno tveganje v bančni knjigi določen v ustreznih smernicah EBA (EBA/GL/2015/08): »Pomembno je, da se obrestno tveganje obravnava tako z vidika ekonomske vrednosti kot tudi z vidika prihodkov. Merjenje učinka na ekonomsko vrednost (tj. spremembe sedanje vrednosti pričakovanih neto denarnih tokov institucije) osvetljuje možne dolgoročne učinke na skupno izpostavljenost institucije. Volatilnost prihodkov je prav tako pomembna točka v analizi obrestnih mer, saj občutno nižji prihodki lahko predstavljajo nevarnost za kapitalsko ustreznost v prihodnosti.«

Slika 6

Pregled perspektiv in glavnih značilnosti ICAAP

Primer 3.1: Upravljavski blažilniki

Čim šibkejša je kapitalška osnova institucije, tem težje in dražje postane za institucijo, da izvaja svoj predvideni poslovni model. Če na primer vlagatelj, nasprotne stranke in komitenti ocenijo, da se zaradi nižje ravni kapitala v instituciji povečuje tveganje neizpolnitve obveznosti, bodo zahtevali višje premije za tveganje, kar negativno vpliva na dobičkonosnost institucije in lahko ogrozi njeno kontinuiteto, čeprav je njen kapital še vedno nad regulativnim in nadzorniškim minimumom.

Drug primer so dividende in izplačila iz naslova dodatnega temeljnega kapitala (AT1). Če strategija institucije temelji na izdajanju kapitalskih instrumentov na trgu kapitala, se zaradi nižje ravni kapitala lahko zmanjša zaupanje vlagateljev. To lahko poslabša dostop institucije do kapitalskih trgov in prizadene njeno sposobnost, da izvaja svojo poslovno strategijo.

Zaradi takšnih dejavnikov se pričakuje, da institucija določi, kolikšno raven kapitala potrebuje, da bi lahko še naprej poslovala. Pri načrtovanju kapitala mora zagotoviti, da bi svoje kapitalске blažilnike lahko vzdrževala tako v osnovnem kot tudi v neugodnih scenarijih. Upravljavski blažilniki se od institucije do institucije lahko

močno razlikujejo in so lahko odvisni od zunanjih gibanj, izraženih v različnih scenarijih. Blažilniki se s časom lahko spreminjajo.

Primer 3.2:

Ekonomska perspektiva kot vir informacij za normativno perspektivo

Pričakuje se, da institucija v normativni perspektivi kvantificira vpliv obrestnega tveganja v bančni knjigi na poslovni izid, četudi to tveganje ni zajeto v kapitalskih zahtevah po 1. stebru. Medtem ko je pri ekonomski perspektivi vpliv sprememb obrestnih mer na pozicije v bančni knjigi viden takoj in v celotnem obsegu, lahko v normativni perspektivi traja več let, preden se pokaže celoten vpliv sprememb poslovnega izida na kapitalski količnik po prvem stebru. Zato naj institucija možne izgube zaradi tveganj, ki niso zajete v prvem stebru, upošteva v neugodnih projekcijah po normativni perspektivi.

Drug primer so skrite izgube. Medtem ko se v ekonomski perspektivi sredstva konceptualno upoštevajo po pošteni vrednosti/neto sedanji vrednosti, temelji normativna perspektiva na računovodski in bonitetni vrednosti. Skrite izgube postanejo vidne, ko se primerjata računovodska in poštena vrednost. Potem ko institucija določi skupni obseg skritih izgub, mora ugotoviti, v kolikšnem obsegu se te skrite izgube lahko uresničijo tudi v bilanci stanja/izkazu poslovnega izida, in to upoštevati v normativni perspektivi.

Če ima institucija denimo portfelj državnih obveznic, v katerem obstajajo skrite izgube v vrednosti 100, se pričakuje, da bo določila, kateri del teh skritih izgub bo glede na ustrezne srednjeročne scenarije prizadel njen regulativni kapital, kot je napovedan v projekcijah. V predstavljenem primeru institucija lahko denimo zaključi, da bodo zaradi odbitkov pri vrednotenju glede na nominalno vrednost obveznic v portfelju v prvem letu nastale izgube v vrednosti 10, v drugem letu pa izgube v vrednosti 20. Te izgube mora upoštevati v projekcijah, ki jih je pripravila v normativni perspektivi.

Primer 3.3:

Normativna perspektiva kot vir informacij za ekonomsko perspektivo

Informacije iz srednjeročnih ocen v normativni notranji perspektivi in ustreznih scenarijev je treba upoštevati v ekonomski notranji perspektivi, ki je usmerjena v prihodnost, v kolikor spremembe, ki so predpostavljene v scenarijih, niso upoštevane v kvantifikaciji tveganj v določenem trenutku na referenčni datum. Upravljaljske ukrepe, npr. ukrepe v zvezi s kapitalom, izplačila dividend, pridobitve ali odsvojitve poslovnih dejavnosti, je treba prav tako upoštevati v pogledu, usmerjenem v prihodnost, ki je sestavni del ekonomske notranje perspektive. Nasprotno se pričakovane spremembe v krivuljah obrestnih mer navadno upoštevajo v kratkoročni oceni, izračunani kot časovni presek, ki je sestavni del ekonomske perspektive.

Pričakuje se, da neugodne projekcije v normativni perspektivi simulirajo za institucijo specifične ranljivosti. Če projekcije pokažejo pomemben vpliv določene vrste

tveganja, npr. tveganja spremembe bonitete, naj institucija zagotovi, da je tveganje ustrezno kvantificirano v izračunu kot časovni presek v ekonomski perspektivi.

Četrto načelo – V ICAAP se ugotovijo in upoštevajo vsa pomembna tveganja

- (i) Institucija je odgovorna za to, da v ekonomski in normativni perspektivi redno izvaja proces, s katerimi ugotavlja vsa pomembna tveganja, ki jim je oziroma bi jim lahko bila izpostavljena. Pričakuje se, da vsa tveganja, za katera ugotovi, da so pomembna, obravnava v vseh delih ICAAP v skladu z interno taksonomijo tveganj.
- (ii) Institucija naj s celovitim pristopom, v katerem zajame vse relevantne pravne osebe, poslovne dejavnosti in izpostavljenosti, vsaj enkrat letno na podlagi lastnih internih opredelitev pomembnosti evidentira vsa tveganja, ki so pomembna. Rezultat tega postopka ugotavljanja tveganj mora biti celovit interni popis tveganj.
- (iii) V primeru finančnih in nefinančnih udeležb, podrejenih družb in drugih povezanih subjektov naj institucija ugotovi pomembna z njimi povezana tveganja, ki jim je oziroma bi jim lahko bila izpostavljena, in jih upošteva v svojem procesu ICAAP.
- (iv) Pričakuje se, da za vsa tveganja, ki jih prepozna kot pomembna, dodeli kapital za pokrivanje tveganj ali pa dokumentira utemeljitev, zakaj kapitala zanje ni dodelila.

Proces ugotavljanja tveganj

- 54. Pričakuje se, da institucija redno izvaja proces ugotavljanja vseh pomembnih tveganj in ugotovljena tveganja vključi v skupni interni popis tveganj. Skrbeti mora, da je popis vedno posodobljen, pri čemer se opira na interno opredelitev pomembnosti. Poleg rednih posodobitev (vsaj enkrat letno) se pričakuje, da popis posodobi tudi vsakič, ko ta ne vključuje več vseh pomembnih tveganj, npr. zaradi uvedbe novega produkta ali razširitve določene poslovne dejavnosti.
- 55. Ugotavljanje tveganj mora biti celovito ter upoštevati obe, normativno in ekonomsko perspektivo. Pričakuje se, da institucija v ocenah kapitalske ustreznosti v prihodnjem obdobju poleg sedanjih tveganj obravnava tudi vsa tveganja in koncentracije v teh tveganjih ali med njimi, ki bi se lahko pojavila zaradi izvajanja strategije ali zaradi sprememb v poslovnem okolju.
- 56. Pričakuje se, da proces ugotavljanja tveganj izvaja na »bruto« ravni, torej brez upoštevanja specifičnih tehnik za zmanjšanje tveganj. V naslednjem koraku zatem oceni učinkovitost teh tehnik.
- 57. V skladu s Smernicami EBA o omejitvah izpostavljenosti do subjektov, ki opravljajo dejavnosti bančništva v senci (EBA/GL/2015/20) naj institucija v okviru ugotavljanja tveganj evidentira svoje izpostavljenosti do subjektov bančništva v senci, možna tveganja, ki izhajajo iz teh izpostavljenosti, in možen vpliv teh tveganj.

58. Upravljalni organ je odgovoren za to, da določi, katere vrste tveganj se štejejo za pomembne in katera pomembna tveganja je treba kriti s kapitalom. Pri tem mora hkrati utemeljiti, zakaj se določena tveganja, katerim je institucija izpostavljena, ne štejejo za pomembna.

Popis tveganj

59. Ko institucija pripravlja svoj interni popis tveganj, mora oblikovati svojo interno taksonomijo tveganj. Pričakuje se, da ne bo preprosto uporabila regulativne taksonomije tveganj.
60. V popisu tveganj naj institucija upošteva osnovna tveganja (če so pomembna), ki izhajajo iz njenih finančnih in nefinančnih udeležb, podrejenih družb in drugih povezanih subjektov (npr. vstopno tveganje in tveganje skupine, tveganje ugleda, operativno tveganje, tveganja, ki izhajajo iz patronatske izjave itd.).
61. Pričakuje se, da institucija – v sorazmernem obsegu – gleda širše od tveganj udeležbe in ugotovi, razume in kvantificira pomembna osnovna tveganja ter jih upošteva v svoji interni taksonomiji tveganj, ne glede na to, ali so zadevni subjekti zajeti v sklop subjektov za bonitetne namene ali ne. Globina analize osnovnih tveganj naj bo sorazmerna s poslovno dejavnostjo in pristopom, ki se uporablja za upravljanje tveganj.

Primer 4.1: Popis tveganj

Seznam tveganj ter povezave med vrstami in podkategorijami tveganj, predstavljene v tem primeru, niso mišljeni kot obvezni ali izčrpani. Mogoče je, da nekatera tveganja na tem seznamu za nekatere institucije niso pomembna, in to morajo institucije pojasniti. Po drugi strani navadno obstajajo tudi tveganja, ki niso na seznamu, a so pomembna. Vsaka institucija se mora sama odločiti, ali in kako bo kombinirala vrste in podkategorije tveganj.

- Kreditno tveganje (npr. deželno tveganje, tveganje spremembe bonitete in tveganje koncentracije).
- Tržno tveganje (npr. tveganje spremembe kreditnega razmika, strukturno devizno tveganje in tveganje prilagoditve kreditnega vrednotenja).
- Obrestno tveganje v bančni knjigi (npr. tveganje ponovnega vrednotenja, tveganje krivulje donosnosti in opcijsko tveganje (npr. zaradi možnosti predčasnega odplačila)).
- Operativno tveganje (npr. motnje v poslovanju in delovanju sistemov, pravno tveganje in tveganje modela).

- Druga tveganja (npr. zavarovalno tveganje, poslovno tveganje, vstopno tveganje, pokojninsko tveganje, tveganje udeležbe, tveganje stroškov financiranja itd.).

Vsaka institucija je sama odgovorna za to, da določi vsa svoja pomembna tveganja in vse koncentracije v teh tveganjih in med njimi, ne glede na to, ali so tu navedena ali ne.

Primer 4.2:

Ugotavljanje tveganj po bruto pristopu

Po bruto pristopu se tveganja najprej ugotovijo brez upoštevanja specifičnih tehnik za njihovo zmanjšanje. Tveganje se lahko šteje za pomembno, če bi njegova uresničitev, neupoštevanje ali napačna kategorizacija pomembno spremenila ali vplivala na kapitalsko ustreznost, dobičkonosnost ali kontinuiteto institucije z ekonomske perspektive, ne glede na to, kako se tveganje obravnava računovodsko.

Na primer, institucija na podlagi profila zapadlosti svoje bančne knjige ugotovi, da je tveganja, ki izhajajo iz spremembe naklona in oblike krivulje donosnosti (tveganje krivulje donosnosti), treba obravnavati kot pomembna.

V tem primeru je tveganje krivulje donosnosti treba najprej ugotoviti, oceniti in zabeležiti v popisu tveganj, ne da bi se upoštevali upravljavski ukrepi za njegovo zmanjšanje. Zatem mora upravljalni organ odločiti, ali je obrestno tveganje v bančni knjigi (vključno s tveganjem krivulje donosnosti) zares treba obravnavati kot pomembno in ali ga je treba kriti s kapitalom.

Institucija se lahko odloči, da tveganje krivulje donosnosti zmanjša s kombinacijo izvedenih finančnih instrumentov in pogodbenih določil ter da ga ne krije s kapitalom. Čeprav je tveganje v tem primeru zavarovano, je obrestno tveganje v bančni knjigi še vedno treba obravnavati kot pomembno tveganje in ga vključiti v popis tveganj, institucija pa mora oceniti učinkovitost teh ukrepov in ugotoviti, ali se pojavljajo morebitna nova tveganja (npr. pravno tveganje, tveganje nasprotne stranke ali preostala tveganja).

Primer 4.3:

Ugotavljanje tveganj v primeru nefinančne podrejene družbe

Če institucija deluje kot matična družba za nefinančno podrejeno družbo, bonitetna obravnava podrejene družbe temelji na zneskih njene izpostavljenosti tveganjem. V procesu ICAAP mora institucija oblikovati in v celotni skupini izvajati skladne in notranje povezane procese, ki ji dajejo širši pregled od računovodskih vrednosti in zneskov izpostavljenosti tveganjem. Predvsem mora z uporabo sorazmernih metodologij ugotavljati, ali operacije in izpostavljenosti podrejene družbe predstavljajo tveganja, ki presegajo njeno računovodsko vrednost ali tveganje udeležbe.

Na primer, institucija ugotovi, da je profil komitentov in naložbe pomembne podrejene družbe treba upoštevati v predpostavkah celotne skupine glede koncentracije in odvisnosti. Poleg tega ugotovi, da pravno tveganje podrejene družbe prispeva k operativnemu tveganju institucije. Na podlagi teh ugotovitev lahko zaključi, da osnovna tveganja podrejene družbe prek tveganja izgube poslovnega ugleda in vstopnega tveganja ter povečane koncentracije pomembno presegajo računovodsko vrednost podrejene družbe.

Primer 4.4:
Ugotavljanje tveganj v primeru uporabe zunanjih izvajalcev

Če institucija oddaja svoje operacije v zunanje izvajanje, mora biti enako sposobna, da ugotovi, oceni in kvantificira s tem povezana tveganja, kot bi bila, če bi te operacije še vedno izvajala sama. Ta tveganja mora ugotoviti, oceniti in kvantificirati, preden so storitve oddane v zunanje izvajanje, ob upoštevanju posebnosti, ki obstajajo, če se storitve izvajajo zunaj institucije. Na splošno z oddajo v zunanje izvajanje za institucijo ne preneha obveznost, da upravlja s tem povezana tveganja, in ne pomeni prenosa odgovornosti na zunanjega ponudnika.

Peto načelo – Notranji kapital je visoke kakovosti in jasno opredeljen

- (i) Od institucije se pričakuje, da v ekonomski perspektivi opredeli, oceni in vzdržuje notranji kapital. Notranji kapital mora biti opredeljen skladno s konceptom ustreznosti ekonomskega kapitala in v skladu z notranjo kvantifikacije tveganj.
- (ii) Pričakuje se, da je notranji kapital kakovosten ter opredeljen previdno in konservativno. Od institucije se pričakuje, da ob predpostavki kontinuitete delovanja jasno pokaže, kako bo s svojim notranjim kapitalom krila tveganja in s tem zagotavljala kontinuiteto.

Opredelitev notranjega kapitala

- 62. Namen notranjega kapitala je, da v ekonomski perspektivi deluje kot element, ki nosi tveganja. Zato mora biti opredelitev notranjega kapitala skladna s konceptom ekonomske kapitalne ustreznosti institucije²² ter temeljiti na vrednotenju sredstev in obveznosti po pošteni vrednosti. Opredelitev, ki mora biti previdna in konservativna, mora instituciji omogočiti, da pripravlja konsistentne in smiselne ocene ekonomske kapitalne ustreznosti, kot je opisano pri tretjem načelu.
- 63. Institucija naj upošteva, da se zaradi različnih metodologij vrednotenja sredstev, obveznosti in transakcij ter predpostavk v zvezi z njimi razpoložljivi notranji kapital v ekonomski perspektivi lahko bistveno razlikuje od kapitala v normativni perspektivi. Od institucije se pričakuje, da je pri opredeljevanju razpoložljivega notranjega kapitala previdna. Previdnost je potrebna pri vseh osnovnih predpostavkah in metodologijah, uporabljenih za kvantifikacijo notranjega kapitala.
- 64. Institucija je odgovorna za to, da za svoj notranji kapital uporablja ustrezno opredelitev in metodologijo. Ta vodnik niti ne predpisuje niti ne omejuje uporabe nobene konkretne opredelitve ali metodologije. Institucija lahko npr. uporablja celoten model neto sedanje vrednosti ali pa kot izhodišče uporabi regulativni kapital.
- 65. Če kot izhodišče za opredelitev notranjega kapitala uporabi regulativni kapital, se pričakuje, da bodo velik del notranjega kapitala predstavljali instrumenti navadnega lastniškega temeljnega kapitala (CET1). Poleg tega so konceptualno potrebne določene prilagoditve, da se oblikuje kapital, ki je skladen s konceptom poštene vrednosti, na katerem temelji ekonomska perspektiva. Prilagoditve se na primer pričakujejo za skrite izgube in za tiste

---

²² Pričakovanja glede vzdrževanja kapitalne ustreznosti v ekonomski perspektivi so predstavljena pri tretjem načelu.

postavke kapitala, ki izgube lahko absorbirajo samo v primeru, ko institucija preneha delovati.

66. Kjer opredelitev notranjega kapitala ni povezana z regulativnim kapitalom, mora biti sposobnost notranjega kapitala, da nosi tveganja, na splošno še vedno konsistentna s sposobnostjo kapitala CET1, da absorbira izgube. Predvsem se pričakuje, da institucije, ki uporabljajo pristop modelirane neto sedanje vrednosti, uporabljajo samo metodologije in predpostavke, ki so razumljive, jasno določene in utemeljene, ter pri tem delujejo previdno. Postavke kapitala, ki izgube lahko absorbirajo samo v primeru, ko institucija preneha delovati, je v takih na neto sedanji vrednosti temelječih pristopih treba obravnavati kot obveznosti.
67. Od institucije se pričakuje, da je transparentna glede svojega notranjega kapitala, tako da lahko, kolikor je to mogoče, odpravi razlike med kapitalom v normativni perspektivi in razpoložljivim notranjim kapitalom v ekonomski perspektivi.

Primer 5.1:

Opredelitev notranjega kapitala na podlagi regulativnega kapitala

Institucija, ki sprejme regulativno opredelitev kot izhodišče za določitev svojega notranjega kapitala, mora prilagoditi regulativni kapital, če njeno bilančno stanje ne odraža koncepta poštene vrednosti, na katerem temelji ekonomska perspektiva. Na primer, za portfelj državnih obveznic, uporabljen v primeru 3.2, pri katerem obstajajo skupne (neto) skrite izgube v vrednosti 100, je treba odšteti 100 od regulativnega kapitala.

Takšne prilagoditve je treba izvesti enotno v opredelitvi notranjega kapitala in v kvantifikaciji tveganj. Institucija bi lahko na primer odštela skrite izgube od notranjega kapitala in izpostavljenosti tveganju ali pa držala ta znesek v notranjem kapitalu in tveganje kvantificirala kot pričakovano izgubo. Podobno mora institucija, ki se odloči, da bo vključila skrite rezerve (kar mora storiti zelo previdno in konservativno, če sploh), izpostavljenost tveganju povečati skladno z vključitvijo skritih rezerv v notranji kapital.

Na splošno je treba instrumente dodatnega kapitala, dobro ime, odložene terjatve za davek in vse druge bilančne postavke, za katere ni mogoče šteti, da lahko krijejo izgube, ob predpostavki nadaljnjega delovanja institucije, odšteti od regulativnega kapitala. Poleg tega je treba upoštevati, da lastniški kapital v podrejeni družbi, ki je v posesti tretje stranke (manjšinski delež), na splošno lahko pokriva tveganja samo v tej podrejeni družbi.

Primer 5.2:**Opredelitev notranjega kapitala na podlagi neto sedanje vrednosti**

Institucija opazi, da se poštena vrednost njenega dolga znižuje skupaj z zniževanjem njene lastne kreditne sposobnosti. V takem primeru za institucijo ne bi bilo preudarno, da sorazmerno poveča svoj razpoložljivi notranji kapital.

Šesto načelo – Metodologije za kvantifikacijo tveganj v procesu ICAAP so ustrezne, enotne in neodvisno validirane

- (i) Institucija je odgovorna za to, da tako v ekonomski kot tudi v normativni perspektivi izvaja metodologije za kvantifikacijo tveganj, ki ustrezajo njenim individualnim okoliščinam. Poleg tega se pričakuje, da v neugodnih scenarijih v normativni perspektivi uporablja ustrezne metodologije za kvantifikacijo možnih prihodnjih sprememb kapitala in zneska skupne izpostavljenosti tveganju (TREA). Pričakuje se, da v obeh perspektivah deluje zelo konservativno.
- (ii) Pričakuje se, da so ključni parametri in predpostavke enotni v celotni skupini in za vse vrste tveganj. Vse metodologije za kvantifikacijo tveganj morajo biti neodvisno interno validirane. Pričakuje se, da institucija uvede in izvaja učinkovit okvir za preverjanje kakovosti podatkov.

Celovita kvantifikacija tveganj

- 68. ICAAP mora zagotoviti, da so tveganja, ki jim je institucija izpostavljena oziroma bi jim lahko bila izpostavljena, ustrezno kvantificirana. Od institucije se pričakuje, da uporablja metodologije za kvantifikacijo tveganj, ki so prilagojene njenim individualnim okoliščinam (tj. usklajene z njeno nagnjenostjo k prevzemanju tveganj, tržnimi pričakovanji, poslovnim modelom, profilom tveganosti, velikostjo in kompleksnostjo).
- 69. Tveganj se ne sme izključiti iz ocene zgolj zato, ker jih je težko kvantificirati ali ker podatki zanje niso na voljo.²³ V takih primerih mora institucija določiti dovolj konservativne vrednosti za ta tveganja, pri čemer upošteva vse relevantne informacije in zagotovi, da so izbrane metodologije za kvantifikacijo tveganj ustrezne in konsistentne.²⁴
- 70. Ključni parametri in predpostavke med drugim zajemajo stopnje zaupanja, obdobja posedovanja in predpostavke za oblikovanje scenarijev.

Stopnja konservativnosti

- 71. Pričakuje se, da so metodologije in predpostavke za kvantifikacijo tveganj, uporabljene v ekonomski in normativni perspektivi, zanesljive, zadosti stabilne, občutljive na tveganja in dovolj konservativne, da je mogoče kvantificirati izgube, ki se zgodijo redko. Po mnenju ECB mora biti splošna raven

²³ Pri tveganjih, ki jih je težko kvantificirati (npr. zaradi pomanjkljivih podatkov ali odsotnosti uveljavljenih metodologij za kvantifikacijo), se od institucije pričakuje, da razvije metodologije za kvantifikacijo nepričakovanih izgub, v katerih se med drugim uporablja tudi strokovna presoja.

²⁴ Merjenje tveganj, ki jih je težko kvantificirati, mora biti, kolikor je to mogoče, konsistentno in primerljivo s splošnimi predpostavkami za merjenje tveganj. Treba je zagotoviti, da se takšna tveganja ustrezno upoštevajo v procesih upravljanja in obvladovanja tveganj.

konservativnosti v ekonomski perspektivi vsaj enaka ravni, na kateri temeljijo metodologije za kvantifikacijo tveganj notranjih modelov za prvi steber.²⁵

Splošna raven konservativnosti se ne določa za vsak element posebej, temveč s kombinacijo predpostavk in parametrov.²⁶

72. Pričakuje se, da si institucija ne prizadeva mehanično dosegati cilje glede zunanjih bonitetnih ocen in statističnih stopenj zaupanja, ampak metodologije za kvantifikacijo tveganj kalibrira skladno s svojo nagnjenostjo k prevzemanju tveganj. V ta namen mora upoštevati možne izgube, ki jih je pripravljena in sposobna absorbirati v prihodnjih obdobjih. Na podlagi te analize se pričakuje, da oblikuje in vzdržuje metodologije za kvantifikacijo tveganj, vključno z oceno stresnih dogodkov, ki ji dajejo zadostna zagotovila, da so bile možne izgube, ki bi nastale zaradi redkih dogodkov na repih porazdelitve ali zaradi resnejših pretresov v prihodnosti, ustrezno zajete v njenih strategijah in nagnjenosti k prevzemanju tveganj in da izgube ne bi presegle kvantificiranega tveganja.
73. Za lažjo primerjavo med kvantifikacijo tveganj v okviru ICAAP in prvega stebra, ne glede na to, kateri pristop je bil izbran za prvi steber (npr. standardizirani pristop ali pristop na podlagi notranjih bonitetnih ocen za kreditno tveganje), mora biti institucija sposobna spoštovati določila v dokumentu ECB »Tehnična izvedba smernic EBA o pridobivanju informacij o ICAAP in ILAAP za namene SREP«. Če med obema kvantifikacijami obstajajo razlike, mora institucija pojasniti glavne razloge zanje.

Izbira metodologij za kvantifikacijo tveganj

74. Institucije so odgovorne za to, da uporabljajo ustrezne metodologije za kvantifikacijo tveganj in pripravo projekcij. To vodnik ne vsebuje nobenega pričakovanja, da naj institucije uporabljajo določeno metodologijo kvantifikacije oziroma da naj določene metodologije ne uporabljajo. To pomeni, da ni vnaprej določeno, ali naj institucija za kvantifikacijo tveganj, ki jim je ali bi jim lahko bila izpostavljena, uporablja denimo (prilagojene) metodologije po prvem stebru (npr. da bi upoštevala tveganja koncentracije), modele ekonomskega kapitala, rezultate stresnih testov ali druge metodologije, npr. več scenarijev.
75. Pričakuje se, da so uporabljene metodologije skladne druga z drugo, z obravnavano perspektivo in z opredelitvijo kapitala. Tveganja, katerim je institucija izpostavljena, morajo zajeti v ustrezni in zadosti konservativni obliki, upoštevajoč načelo sorazmernosti. To na primer pomeni, da morajo večje ali

²⁵ Vendar pa se kapitalskih zahtev po prvem stebru ne sme razumeti kot najnižjo raven v internih kvantifikacijah tveganj v instituciji.

²⁶ Odvisno od profila tveganosti so interni parametri tveganj lahko bolj konservativni od prvega stebra, tudi če je npr. raven zaupanja nižja od 99,9%. Pri tem se upošteva kombinacija dane ravni zaupanja z uporabljenimi dejavniki tveganj, predpostavkami glede razpršitve, obdobji posedovanja, korelacijskimi predpostavkami ter drugimi parametri in predpostavkami. Če institucija uporablja širši nabor stresnih scenarijev, mora s koherentnimi metodami doseči skupno raven konservativnosti, ki je primerljiva npr. s konceptom zaupanja 99,9%, ko se uporablja pristop z ekonomskim kapitalom.

kompleksnejše institucije ter institucije, ki imajo bolj zapletena tveganja, uporabljati zmogljivejše metodologije, da bi ustrezno zajele tveganja.

76. Vseeno naj institucije ne uvajajo metodologij za kvantifikacijo tveganj, ki jih ne razumejo popolnoma in jih zaradi tega ne uporabljajo pri svojem notranjem upravljanju tveganj in sprejemanju odločitev. Pričakuje se, da je institucija sposobna dokazati, da so uporabljene metodologije primerne za njene konkretne razmere in profil tveganosti. Če uporablja modele zunanjih ponudnikov, se pričakuje, da jih ne uvaža mehanično, ampak jih povsem razume ter da so primerni in prilagojeni njenemu poslovnemu kontekstu in profilu tveganosti.

Kakovost podatkov

77. Pričakuje se, da institucija uvede procese in kontrolne mehanizme za zagotavljanje kakovosti podatkov.²⁷ Okvir za kakovost podatkov mora zagotavljati, da so informacije o tveganjih zanesljive, da podpirajo proces odločanja ter da zajemajo vse relevantne podatke o tveganjih in vse dimenzije kakovosti podatkov.

Učinki razpršitve tveganj

78. Od institucij se pričakuje, da vedno, ko sprejemajo učinke razpršitve tveganj, ravnajo previdno. Institucije se morajo zavedati, da v skladu s smernicami EBA o procesu SREP²⁸ nadzornik v tem procesu načeloma ne bo upošteval razpršitve med tveganji. Pričakuje se, da institucije to upoštevajo in so previdne, ko v svojem procesu ICAAP uporabljajo razpršitev med tveganji.
79. Pričakuje se, da je institucija popolnoma transparentna glede sprejetih učinkov razpršitve tveganj in vsaj v primeru razpršitve med tveganji poroča poleg neto tudi bruto vrednosti. Zagotoviti mora, da so tveganja ustrezno krita s kapitalom, in sicer tudi v času pretresov, ko učinki razpršitve lahko izginejo ali se obnašajo nelinearno (in se v skrajnem scenariju celo medsebojno povečujejo).²⁹
80. Institucija mora učinke razpršitve, ki jih želi doseči, določiti v svojem okviru za stresno testiranje, ki zajema npr. korelacije med tveganji in znotraj tveganja ter razpršitev med subjekti v skupini.

²⁷ Kakovost podatkov med drugim pomeni, da so podatki celoviti, točni, medsebojno skladni, pravočasni, enolični, veljavni in sledljivi. Za več informacij glej vodnik ECB za ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov (TRIM), februar 2017.

²⁸ Smernice EBA o skupnih postopkih in metodologijah za postopek nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) (EBA/GL/2014/13), 19. december 2014. Za več podrobnosti glej mnenje EBA o interakciji med zahtevami za prvi in drugi steber ter skupni blažilnik na eni strani in omejitvah porazdelitve na drugi (EBA/Op/2015/24), 16. december 2015.

²⁹ Na primer, seštevanje ločeno ocenjenih komponent tveganja ni nujno tako konservativno, kot se pogosto verjame, saj nelinearne interakcije učinke lahko stopnjujejo. Glej »Findings on the interaction of market and credit risk«, *BCBS Working Paper*, št 16, Baselski odbor za bančni nadzor, maj 2009.

Neodvisna validacija

81. Pričakuje se, da se metodologije za kvantifikacijo tveganj v okviru ICAAP v rednih razmikih preveri z neodvisno validacijo, pri čemer je treba sorazmerno upoštevati načela, na katerih temeljijo standardi za notranje modele prvega stebra, upoštevajoč pomembnost kvantificiranih tveganj in kompleksnost metodologije za kvantifikacijo tveganj.
82. Odvisno od velikosti in kompleksnosti institucije je mogoče sprejeti različne organizacijske rešitve, da se zagotovi neodvisnost med razvojem in validacijo metodologij za kvantifikacijo tveganj. Vseeno je treba spoštovati koncepte, na katerih temeljijo različne obrambne črte, npr. pričakuje se, da neodvisne validacije ne izvaja oddelek za notranjo revizijo.
83. O splošnih zaključkih validacijskega procesa je treba poročati višjemu vodstvu in upravljalnemu organu ter jih uporabljati v rednem pregledovanju in prilagajanju kvantifikacijskih metod ter upoštevati pri ocenjevanju kapitalске ustreznosti.

Primer 6.1: Organizacija neodvisne validacije

Da bi institucija v procesu ICAAP zagotovila neodvisno in sorazmerno validacijo metodologij za kvantifikacijo tveganj, mora upoštevati vodnik ECB za ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov (TRIM).

Odvisno od narave, velikosti, razmerja in zapletenosti tveganj lahko denimo uporabi eno od naslednjih treh organizacijskih ureditev, da bi zagotovila neodvisnost funkcije, ki izvaja validacijo, od razvoja metodologije (tj. določitev osnovne strukture, razvoj, uvedba in spremljanje metodologij za kvantifikacijo tveganj):

- ločitev v dve različni enoti, ki poročata različnima članoma višjega vodstva;
- ločitev v dve različni enoti, ki poročata istemu članu višjega vodstva;
- ločitev zaposlenih znotraj iste enote.

Sedmo načelo – Cilj rednega stresnega testiranja je zagotoviti kapitalsko ustreznost v neugodnih razmerah

- (i) ECB pričakuje, da institucija vsaj enkrat letno izvede svojim razmeram prilagojen poglobljen pregled ranljivosti. V njem zajame vsa pomembna tveganja na ravni celotne institucije, ki izhajajo iz njenega poslovnega modela ter iz poslovnega okolja v obdobju zaostrenih makroekonomskih pogojev. Pričakuje se, da na podlagi tega pregleda oblikuje ustrezen program stresnega testiranja za normativno in ekonomsko perspektivo.
- (ii) V programu določi neugodne scenarije, ki se bodo uporabljali v normativni perspektivi, upoštevajoč tudi druge stresne teste, ki jih izvaja. Pričakuje se, da bosta uporaba zaostrenih, a verjetnih makroekonomskih predpostavk in usmeritev na ključne ranljivosti pokazala velik vpliv na notranji in regulativni kapital institucije, npr. na količnik CET1. Nadalje naj institucija sorazmerno izvaja tudi povratno stresno testiranje.
- (iii) Pričakuje se, da institucija ves čas spremlja razmere in ugotavlja nove grožnje, ranljivosti in spremembe v okolju ter vsaj enkrat na četrletje oceni, ali so stresni scenariji še vedno primerni. Če ugotovi, da niso, jih mora prilagoditi novim okoliščinam. Vpliv, ki bi ga povzročili različni scenariji, mora redno posodabljati (npr. enkrat na četrletje). Če pride do večjih sprememb, mora oceniti, kako bi te lahko vplivale na kapitalsko ustreznost v teku leta.

Oblikovanje programa stresnega testiranja

84. Pričakuje se, da program pokriva obe, tj. normativno in ekonomsko perspektivo.³⁰ Pri določanju niza notranjih stresnih scenarijev in občutljivosti naj institucija uporabi širok nabor informacij o preteklih in hipotetičnih stresnih dogodkih, vključno z nadzorniškimi stresnimi testi. Te mora sicer upoštevati, vendar pa naj scenarije in občutljivosti vseeno oblikuje predvsem tako, da natančno odražajo njene individualne razmere, ter jih prevede v številčne vrednosti za tveganja, izgube in kapital.

Stopnja zaostrenosti neugodnih scenarijev³¹ v normativni perspektivi

85. V osnovni oceni naj institucija predpostavi gibanja, ki bi jih predpostavila v pričakovanih razmerah, upošteva svojo poslovno strategijo in uporabi kredibilne predpostavke glede prihodkov, stroškov, uresničitve tveganj in podobno.

³⁰ Ne pričakuje se, da gre pri stresnem testiranju v ekonomski perspektivi za projekcije po večletnih scenarijih, kot je pojasnjeno pri tretjem načelu.

³¹ Število scenarijev, ki je primerno za dano institucijo, je med drugim odvisno od njenega profila tveganosti. Pričakuje se, da bo za ustrezno zajetje različnih verjetnih kombinacij tveganj potrebnih več neugodnih scenarijev.

86. V neugodnih scenarijih v normativni perspektivi pa naj predpostavi izjemna, a verjetna gibanja, ki so dovolj zaostrena, da močno vplivajo na količnike regulativnega kapitala, zlasti na količnik CET1. Pričakuje se, da stopnja zaostrenosti razmer ustreza gibanjem, ki so verjetna, a s stališča institucije enako zaostrena kot katerakoli gibanja, ki jih je v času kriznih razmer mogoče zaznati na trgu, pri dejavniki ali na področjih, ki so za kapitalsko ustreznost institucije najbolj pomembni.
87. Nabor neugodnih scenarijev naj zajema obdobja hujšega gospodarskega upada in finančne šoke, za institucijo specifične ranljivosti, izpostavljenosti glavnim nasprotnim strankam in verjetne kombinacije slednjih.

Koherenca nasproti usmerjenosti na ključne ranljivosti

88. Pri stresnem testiranju naj se institucija pri oblikovanju verjetnih neugodnih scenarijev osredotoča na svoje ključne ranljivosti.
89. Stresni testi ICAAP in ILAAP se morajo medsebojno dopolnjevati, kar pomeni, da je osnovne predpostavke, rezultate stresnih testov ICAAP ter predvidene upravljalvske ukrepe treba upoštevati pri stresnih testih ILAAP in obratno.

Povratno stresno testiranje

90. Pričakuje se, da institucija poleg stresnega testiranja, s katerim ocenjuje vpliv določenih predpostavk na kapitalske količnike, izvaja tudi povratno stresno testiranje. Pri tem mora najprej opredeliti vnaprej določen rezultat (npr. prekoračitev skupne kapitalske zahteve SREP ali upravljalvskih blažilnikov).
91. Namen povratnega stresnega testiranja je, da institucija tako v normativni kot tudi v ekonomski perspektivi preveri celovitost in konservativnost predpostavk ICAAP. Poleg tega je povratno testiranje v kontekstu ICAAP mogoče razumeti kot izhodišče za razvoj scenarijev za načrt sanacije.³² Povratno stresno testiranje naj se izvaja vsaj enkrat letno. Več informacij je na voljo v smernicah EBA in napotkih Baselskega odbora.

Primer 7.1: Interakcija med stresnimi testi ICAAP in ILAAP

Pričakuje se, da institucija oceni, kakšen vpliv bi lahko imeli relevantni scenariji, ki vključujejo vpliv na kapital in likvidnost ter možne povratne učinke. Pri tem je treba

---

³² Kot je opisano v smernicah EBA o naboru scenarijev, ki se uporabljajo v sanacijskih načrtih (EBA/GL/2014/06), se pričakuje, da so ti scenariji na točki »skorajšnjega neizpolnjevanja obveznosti« oziroma da privedejo do tega, da poslovni model institucije ali skupine postane nerentabilen, razen če se uspešno izvede sanacija.

upoštevati zlasti izgube, ki bi nastale zaradi likvidacije sredstev ali zvišanja stroškov financiranja v obdobju pretresov.

3   **Glosar**

Neugodni scenarij

Kombinacija predpostavljenih neugodnih gibanj notranjih ali zunanjih dejavnikov (kot so makroekonomska in finančna gibanja), ki se uporablja za oceno odpornosti kapitalske ustreznosti institucije na možna neugodna gibanja v srednjeročnem obdobju. Pričakuje se, da zajema vsaj tri leta. Predpostavljena gibanja notranjih in zunanjih dejavnikov je treba kombinirati konsistentno, gibanja pa morajo biti zaostrena, vendar verjetna s stališča institucije. Odražati morajo tveganja in ranljivosti, ki so po ocenah reprezentativne za grožnje, ki so za institucijo najbolj relevantne.

Osnovni scenarij

Kombinacija pričakovanih gibanj notranjih in zunanjih dejavnikov (kot so makroekonomska in finančna gibanja), ki se uporabljajo za oceno vpliva teh pričakovanih gibanj na kapitalsko ustreznost institucije v srednjeročnem obdobju. Pričakuje se, da je osnovni scenarij skladen s temeljnimi izhodišči za poslovne načrte in proračun institucije ter zajema obdobje vsaj treh let.

Kapitalska ustreznost

Stopnja pokritosti tveganj s kapitalom. Cilj procesa ICAAP je trajno vzdrževati ustrežno kapitalizacijo tako v ekonomski kot tudi normativni perspektivi ter s tem prispevati h kontinuiteti institucije v srednjeročnem obdobju.

Izjava o kapitalski ustreznosti

Uradna izjava, v kateri upravljalni organ predstavi svojo oceno kapitalske ustreznosti institucije in pojasni glavne razloge zanjo.

Načrtovanje kapitala

Večdimenzionalni notranji proces, katerega rezultat je kapitalski načrt, ki vsebuje večletno napoved potreb institucije po kapitalu in zalog kapitala glede na njene scenarije, strategijo in operativne načrte.

Učinek razpršitve

Zmanjšanje skupne kvantifikacije tveganj institucije na podlagi predpostavke, da se posamično ocenjena tveganja ne bodo v celoti uresničila v istem času (odsotnost popolne korelacije).

Koncept ekonomske kapitalske ustreznosti

Notranji koncept, katerega cilj je v ekonomski perspektivi zagotoviti, da institucija s svojimi finančnimi viri (notranji kapital) lahko krije svoja tveganja in trajno zagotavlja kontinuiteto delovanja. Ekonomska kapitalska ustreznost upošteva vrednotenje po pošteni vrednosti.³³

Ekonomska notranja perspektiva

³³ Opomba: Institucije so same odgovorne za to, da izvajajo ustrezne metodologije za kvantifikacijo tveganj – ni splošnega pričakovanja, da bodo za zagotavljanje ekonomske kapitalske ustreznosti uporabljale »modele ekonomskega kapitala«.

Perspektiva ICAAP, pri kateri institucija upravlja svojo ekonomsko kapitalsko ustreznost tako, da so ekonomska tveganja zadostno pokrita z razpoložljivim notranjim kapitalom.

Pričakovane in nepričakovane izgube

Pričakovana izguba je statistična srednja izguba, ki jo institucija pričakuje v določenem časovnem obdobju. Nepričakovana izguba je skupna izguba, ki presega srednjo izgubo in izvira iz neugodnega dogodka na repu porazdelitve.

Bruto pristop k ugotavljanju tveganj

Bruto pristop pomeni, da se tveganja najprej ugotovijo brez upoštevanja ukrepov, ki so bili zasnovani za zmanjšanje teh tveganj.

Skrite izgube in rezerve

Razlike pri vrednotenju med računovodsko in pošteno vrednostjo bilančnih postavk.

ICAAP

Proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala, kot je opredeljen v členu 73 CRD IV: »Institucije vzpostavijo zanesljive, učinkovite in celovite strategije in procese za redno ocenjevanje in zagotavljanje zneskov, vrst in razdelitve notranjega kapitala, za katerega menijo, da je ustrezen za kritje narave in stopnje tveganj, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene.«

Arhitektura ICAAP

Različni elementi procesa ICAAP in način, kako so med seboj povezani. Pričakuje se, da arhitektura ICAAP zagotavlja medsebojno skladnost različnih elementov procesa in vključenost ICAAP v splošni okvir upravljanja institucije. Institucija mora v sklopu dokumentacije ICAAP vzdrževati opis splošne arhitekture ICAAP ter opis, kako je ICAAP vključen v okvir upravljanja institucije in kako se njegovi rezultati uporabljajo.

Rezultati procesa ICAAP

Vse informacije, ki se pridobijo v tem procesu in prispevajo k odločanju v instituciji.

Notranji pregled in validacija

Notranji pregled zajema širok sklop kontrol, ovrednoten in poročil, katerih namen je zagotoviti, da strategije, procesi in metodologije v procesu ICAAP ostajajo zanesljivi, celoviti, učinkoviti in sorazmerni.

Validacija kot del notranjega pregleda zajema procese in dejavnosti, s katerimi se oceni, ali metodologije za kvantifikacijo tveganj in podatki o tveganjih ustrezno zajemajo relevantne vidike tveganj. Pričakuje se, da se validacija metodologij za kvantifikacijo tveganj izvaja v sorazmernem obsegu, neodvisno in v skladu z načeli, na katerih temeljijo standardi, ki so bili oblikovani za notranje modele prvega stebra.

Sistem limitov

Dokumentiran in hierarhičen sistem limitov, določenih v skladu s splošno strategijo institucije in njeno nagnjenostjo k prevzemanju tveganj, katerih namen je zagotoviti, da je tveganja in izgube mogoče učinkovito omejiti v skladu s konceptom kapitalске ustreznosti. Pričakuje se, da sistem limitov začrta jasne meje pri prevzemanju tveganj npr. za različne vrste tveganj, poslovna področja, produkte in subjekte v skupini.

Upravljavski blažilnik

Znesek kapitala nad regulativnim in nadzorniškimi minimumi ter nad pragi notranjega kapitala, ki je po mnenju institucije potreben za to, da lahko vzdržno izvaja svoj poslovni model in se prožno odziva na poslovne priložnosti, ne da bi to ogrozilo njeno kapitalsko ustreznost.

Pomembno tveganje

S kapitalom povezano neugodno tveganje, ki ima po notranjih opredelitvah institucije velik vpliv na njen splošni profil tveganosti in lahko prizadene njeno kapitalsko ustreznost.

Srednjeročno časovno obdobje

Časovno obdobje, ki zajema kratki in srednji rok. Pričakuje se, da zajame kapitalsko pozicijo vsaj v naslednjih treh letih.

Normativna notranja perspektiva

Večletna perspektiva ICAAP, pri kateri institucija upravlja svojo kapitalsko ustreznost tako, da je sposobna izpolnjevati vse s kapitalom povezane pravne obveznosti in nadzorniške zahteve ter vzdržno reševati druge notranje ali zunanje kapitalске omejitve.

Sorazmernost

Načelo v členu 73 CRD IV, po katerem mora biti ICAAP sorazmeren z vrsto, obsegom in zapletenostjo dejavnosti zadevne institucije.

Načrt sanacije

Načrt, ki ga pripravi in vzdržuje institucija v skladu s členom 5 direktive o sanaciji in reševanju bank (BRRD).³⁴

Povratni stresni test

Stresni test, ki se začne z opredelitvijo vnaprej določenega rezultata (npr. točka nerentabilnosti) in zatem preučuje scenarije in okoliščine, ki bi lahko privedle do tega rezultata.

Izjava o nagnjenosti k prevzemanju tveganj

Uradna izjava, v kateri upravljalni organ izrazi svoja stališča o obsegu in vrsti tveganj, ki jih je institucija pripravljena sprejeti, da bi dosegla svoje strateške cilje.

Horizont tveganja / obdobje posedovanja

Predpostavljeno časovno obdobje, v katerem se tveganje ocenjuje.

Proces ugotavljanja tveganj

Reden proces, s katerim institucija ugotavlja tveganja, ki zanjo so ali bi lahko bila pomembna.

Popis tveganj

Seznam ugotovljenih tveganj in njihovih značilnosti. Popis tveganj je rezultat procesa ugotavljanja tveganj.

³⁴ Direktiva 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij ter o spremembi Direktive Sveta 82/891/EGS ter direktiv 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU in 2013/36/EU in uredb (EU) št. 1093/2010 ter (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 173, 12. 6. 2014, str. 190).

Kvantifikacija tveganj

Proces, v katerem se tveganja količinsko opredelijo. V ta namen institucija razvije in izvaja metodologije, s katerimi določa številčne vrednosti tveganj in tveganja primerja z razpoložljivim kapitalom institucije.

Taksonomija tveganj

Kategorizacija različnih vrst/dejavnikov tveganj, ki z enotnimi izrazi za tveganja in povezavami med njimi instituciji omogoča, da enotno ocenjuje, agregira in upravlja tveganja.

Kratice

AT1	dodatni temeljni kapital (<i>additional tier 1</i>)	MDA	maksimalni znesek za razdelitev (<i>maximum distributable amount</i>)
BCBS	Baselski odbor za bančni nadzor (<i>Basel Committee on Banking Supervision</i>)	MREL	minimalne zahteve za kapital in upravičene obveznosti (<i>minimum requirement for own funds and eligible liabilities</i>)
BRRD	direktiva o sanaciji in reševanju bank (<i>Bank Recovery and Resolution Directive</i>)	PNO	pristojni nacionalni organi
CBR	zahteva po skupnem blažilniku (<i>combined buffer requirement</i>)	OCR	skupne kapitalske zahteve (<i>overall capital requirement, TSCR+CBR</i>)
CET1	navadni lastniški temeljni kapital (<i>common equity Tier 1</i>)	P1R	kapitalske zahteve iz prvega stebra (<i>Pillar 1 capital requirement</i>)
CRD IV	direktiva o kapitalskih zahtevah (<i>Capital Requirements Directive</i>)	P2G	kapitalski napotki iz drugega stebra (<i>Pillar 2 capital guidance</i>)
CVA	prilagoditev kreditnega vrednotenja (<i>credit valuation adjustment</i>)	P2R	kapitalske zahteve iz drugega stebra (<i>Pillar 2 capital requirement</i>)
DTA	odložene terjatve za davek (<i>deferred tax assets</i>)	RAF	okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj (<i>risk appetite framework</i>)
EBA	Evropski bančni organ (<i>European Banking Authority</i>)	SREP	proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (<i>Supervisory Review and Evaluation Process</i>)
ECB	Evropska centralna banka	EMN	enotni mehanizem nadzora (<i>Single Supervisory Mechanism, SSM</i>)
FSB	Odbor za finančno stabilnost (<i>Financial Stability Board</i>)	TREA	Znesek skupne izpostavljenosti tveganjem (<i>total risk exposure amount</i>)
ICAAP	Proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala	TRIM	ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov (<i>targeted review of internal models</i>)
ILAAP	proces ocenjevanja ustrezne notranje likvidnosti (<i>internal liquidity adequacy assessment process</i>)	TSCR	skupna kapitalska zahteva SREP (<i>total SREP capital requirement, P1R+P2R</i>)
IRB	pristop na podlagi notranjih bonitetnih ocen (<i>internal ratings-based</i>)		
IRRBB	obrestno tveganje v bančni knjigi (<i>interest rate risk in the banking book</i>)		

© Evropska centralna banka, 2018

Poštni naslov 60640 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon +49 69 1344 0
Spletno mesto www.ecb.europa.eu

Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.